

**5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici üç madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadî İşler ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları
(M. Meclisi : 2/531; C. Senatosu : 2/18)**

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3886

24 . 4 . 1972

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 21 . 4 . 1972 tarihli 76 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek iş'ari oyla kabul edilen, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici üç madde eklenmesi hakkında kanun teklifi, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

*Not : Bu teklif 16 . 6 . 1971 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 21 . 4 . 1972 tarihli 76 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir.
(Millet Meclisi S. Sayısı : 635)*

Mali ve İktisadi İşler Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Malî ve İktisadi İşler Komisyonu
Esas No. : 2/18
Karar No. : 5

2 . 5 . 1972

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 21 . 4 . 1972 günlü 76 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülüp iş'ari oyla kabul edilmiş, Başkanlıkça 24 . 4 . 1972 gününde Komisyonumuza havale edilmiş olan «5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa üç geçici madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi» Komisyonumuzun 27 . 4 . 1972 günlü toplantısında tetkik ve müzakere edildi.

Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı temsilcileriyle teklif sahiplerinin görüşleri alındı.

Millet Meclisi Bütçe ve Plân Komisyonunca, kanun teklifi, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici 2 madde olarak tanzim edilmiş, Millet Meclisi Genel Kurulunca da geçici 1 nci maddeye, belediye başkanlarından sonra il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenler dahil edilmiş, ayrıca, 1136 ve 1238 sayılı kanunlarla tanınan süreler için de borçlanma müracaatında bulunamıyan iştirakçilere yeniden 6 aylık bir süre verilmesi hakkında geçici bir madde daha eklenmiştir.

Geçici 1 nci madde kapsamına, il genel meclis ile belediye meclisi üyeleri dahil edilmiş ise de, bu madde emeklilik hakkı tanınan görevlerde veya sigortaya tabi işlerde bulunmadan belediye başkanlığına, illerin daimî komisyon üyeliklerine seçilenlerin daha önce 1377 sayılı Kanunla borçlandırılmak suretiyle emeklilik sürelerine katılan hizmetlerinin, emeklilik keseneğine esas aylıklarının tesbitinde dikkate alınmasını sağlamak üzere kabul edilmiştir.

İl genel meclisi, belediye meclisi üyeleri, 5434 sayılı Kanunun şumülüne girmedikleri gibi, daha önce haklarında bu kanuna göre bir hüküm de sevk edilmemiş olduğundan bunların geçici maddeye dahil edilmeleri de mümkün bulunmamaktadır.

Aslında, il genel meclis üyeleri İl İdaresi Kanununa göre 4 yıl süre ile seçilmekte ancak, yılda bir defa Aralık ayında toplanmakta ve toplantı süreleri 40 gün devam etmektedir. Bunlara toplantı süresi için miktarı zaman zaman değiştirilen ödenek verilmektedir.

Belediye meclis üyeleri de, Belediye Kanununa göre seçilmekte, Ekim, Şubat ve Haziran ayları başlarında olmak üzere yılda 3 defa toplanmakta, toplantı süresi için kendilerine ödenek verilmektedir.

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesi ile; aylık ücretli ve daimî görevlerde çalışanlara emeklilik hakkı tanınmış bulunmaktadır. İl genel meclis üyelikleri ile belediye meclisi üyelikleri devamlı bir görev mahiyetinde bulunmadığından ve kendilerinin de aylık ücret ödenmediğinden, kanun kapsamı dışında bulunmakta ve kanun kapsamına alınması da mümkün görülememektedir.

Bu sebeplerle; vaki izahları mütaakip teklifin tümü kabul olundu.

Kanun başlığı aynen benimsendi.

Birinci madde muhtevası :

a) 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesi (n) bendine göre sandıkla ilgilendirilenlerin bu görevlerde geçen sürelerinin kıdemlerine sayılması hakkındaki geçici 1 nci madde değiştirildi.

Faydalanacakların belediye ve il meclis üyelerine teşmilinin çeşitli sakıncaları bulunduğu cereyan eden müzakereler sonunda belirdiğinden, vaki değiştirme önergesine uyularak, belediye başkanlığının aynen bırakılması; «İl genel meclisi ve belediye meclisi» ibarelerinin metinden çıkarılarak yerine «İl daimî komisyon üyeliğine» ibaresi getirilerek ve diğer fıkralar aynen benimsenerek kabul olundu.

Geçici 2 nci madde aynen benimsendi.

Geçici 3 ncu madde fikir ve muhteva bakımından aynen benimsenmekle ve prensibi kabul edilmekle beraber beyana vuzuh vermek için yeniden tanzim olundu.

Tatbikata ait 2 nci ve 3 ncu maddeler aynen kabul olundu.

Gereğesi de eklenmek suretiyle havalesi gereğince Bütçe ve Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunuldu.

Başkan	Sözeü		
Çankırı	Muş	Amasya	Balıkesir
Gürhan Titrek	İsa Bingöl	Macit Zeren	Mehmet Güler
Giresun	İzmir	Manisa	Siirt
Sabahattin Orhon	Beliğ Beler	Orhan Süersan	Abdurrahman Kavak
	Konya	Balıkesir	Antalya
	Fakih Özlem	Necat Sarıcalı	Mehmet Pirdit

Bütçe ve Plân Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No: 2/18
Karar No: 41

5 . 5 . 1972

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 21 . 4 . 1972 tarihli 76 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek iş'arı oyla kabul edilen, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici üç madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi, Komisyonumuzun 4 . 5 . 1972 tarihli 18 nci Birleşiminde ilgili Maliye Bakanlığı ve T. C. Emekli Sandığı temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Teklif, bütün vatandaşların sosyal güvenlik haklarının temini hedefine yönelmeyi esas gaye ittihaz etmekte ve bu noktadan hareketle T. C. Emekli Sandığı Kanunundaki bazı çelişkileri izale etmeye matuf yeni hükümler getirmektedir.

Bu noktadan hareketle gerekçesinde de belirtildiği vechile teklif, devamlı ve aynı zamanda kontrollü mesai yapmak yükümlülüğü altında tutuldukları halde belediye başkanları ile illerin daimî komisyon üyelerinin ayrı ve haksız bir muameleye maruz bırakılmalarına değ'inmekte, bu haksızlığı ortadan kaldırmak maksadı ile de sözü edilen kimselerin bu görevlerinde geçen hizmetlerinden azamî on beş yılını borçlanmalarında fiilî hizmetlerine sayılan bu müddetin aynı zamanda kıdemlerinde de hesaba katılmasını öngören hükümler ihtiva etmektedir.

II - Yukarıda özetle arz edilen hususları ihtiva eden kanun teklifi Komisyonumuzca esas ve prensip yönünden uygun mütalâa edilmekle beraber, ancak getirilen bazı hükümlerin ve bütünü içinde kanun teklifinin ihtiyaca gereken biçimde cevap veremeyeceği kanaatine varılmış ve teklifin tümü yeni bir redaksiyona tabi tutularak önemli bazı değişiklikler yapılmıştır.

Şöyleki :

1. Kurumlarca yapılan intibak ve sair sebeplerle iştirakeilerin müktesep hakları hesaplanırken hatalı olarak Sandığa daha yüksek dereceden kesenek ve karşılık gönderilmekte ve emekli aylığı tahsisi sırasında Sandığa bu hataların düzeltilmesi zarureti hâsıl olmaktadır. Ancak, ilgililerin Danıştay nezdinde açtıkları davalarda, Sandığın böyle bir düzeltme yapmaya kanunen yetkili kılınmamış olması ve istikrar prensibini zedelememek gerekçesiyle iptal kararları verildiği görülmektedir. İşte böyle gayriâdil bir halî önlemek gayesiyle Komisyonumuz, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa bir ek madde eklenmesini Maliye Bakanlığı ile T. C. Emekli Sandığı temsilcilerinin de kabul ve iştirakiyle bu teklif vesilesiyle uygun bulmuş ve Komisyonumuzun kabul ettiği metin içinde bu madde esas hükümlerden bulunmasına binaen 1 nci madde olarak yer almıştır.

2. 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncu maddesinin 2 nci ve 3 ncu fıkralarında sözü edilen kimselerin yine bu fıkralarda belirtilen sürelerde kendilerinin, veli veya vasilerinin bilgisizlik veya ihmalleri yüzünden müracaat edememiş olmalarından dolayı haklarının sükut etmesini ve bu yüzden bunların kaderleri ile başbaşa bırakılmalarını Komisyonumuz sosyal adalet duygusuyla bağdaştırmayı mümkün bulmamış ve belirtilen kimselere de aylık bağlanmasını temin maksadıyla 5434 sayılı Kanuna 2 . 3 . 1970 gün ve 1239 sayılı Kanunla eklenen (ek madde 2) ye ikinci bir fıkra eklenmesini Maliye Bakanlığı ile T. C. Emekli Sandığı temsilcilerinin de kabul ve iştirakiyle uygun görmüş ve bu maksatla da kanun teklifine (Madde 2.) başlığı altında ikinci bir madde eklenmiştir.

3. Yeni şekliyle teklifin 3 ncu maddesi içinde yer alan :

a) Geçici 1 nci maddede Komisyonumuzca değişiklik yapılmıştır. Ezeümle; Millet Meclisi metninde yer alan il genel meclis ve belediye meclisi üyeleri, 5434 sayılı Kanunun kapsamına gir-

medikleri gibi, daha önce haklarında bu kanuna göre bir hüküm de sevk edilmemiş olduğundan bunların geçici maddeye dahil edilmeleri de mümkün bulunmamaktadır.

Ashnda, İl Genel Meclis üyeleri, İl İdaresi Kanununa göre 4 yıl süre ile seçilmekte ancak, yılda bir defa Aralık ayında toplanmakta ve toplantı süreleri nihayet 40 gün devam etmektedir.

Belediye meclisi üyeleri de, Belediye Kanununa göre seçilmekte, Ekim, Şubat ve Haziran ayları başlarında olmak üzere yılda 3 defa toplanmakta, toplantı süresi için kendilerine ödenek verilmektedir.

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesi ile; aylık ücretli ve daimî görevlerde çalışanlara emeklilik hakkı tanınmış bulunmaktadır. İl Genel Meclis üyelikleri ile belediye meclisi üyelikleri devamlı bir görev mahiyetinde bulunmadıklarından ve kendilerine de aylık ücret ödenmediğinden, ayrıca sözü edilenlerin bir kısmının diğer sosyal güvenlik müesseseleri ile de ilişki kurmalarının imkân dahilinde olmasından ötürü kanun kapsamı dışında bırakılmakta, bunların kanun kapsamına alınmaları da mümkün görülememektedir.

Serdedilen gerekçeler muvacehesinde komisyonumuz Millet Meclisince kabul olunan Geçici 1 nci maddenin metnini değiştirmiş ve metinde yer alan (İl Genel Meclisi üyeleri ve Belediye meclisi üyeleri) ni kapsam dışına çıkarmıştır.

b) Millet Meclisince kabul edilen geçici 2 nci madde komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

c) Geçici 3 ncü madde; genellik ve eşitlik prensiplerini kısmen haleldar edebilecek nitelikte yeni bazı hakların doğmasına ve binnetice sandığa külfetler tahmil edebileceğine binaen, aynen benimsenememiş ve ancak, daha önce çıkarılmış olan çeşitli kanunlarla tanınan haklardan, zamanında müracaat edememeleri nedeniyle faydalanamamış bulunan iştirakçilere, yeniden 6 aylık müracaat süresi tanıyan bir hüküm tesisi daha uygun ve yararlı bulunmuş, bu maksatla madde komisyonumuzca yeniden düzenlenmiştir.

4. Komisyonumuzun kabul ettiği metinde 4 ncü madde olarak yer alan yürürlük maddesi, teklife madde 1 ile eklenen ek madde nedeniyle bizzarur değiştirilmiştir.

5. Millet Meclisi metninde 3 ncü madde, komisyonumuzun yeni tanzim şeklinde 5 nci madde olarak yer alan madde aynen kabul edilmiştir.

Teklifin Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözeü	Kâtip
Uşak	Gaziantep	Afyon Karahisar	Malatya
M. F. Atayurt	S. Tanyeri	M. K. Karaağaçhoğlu	N. Akıurt
Ankara	Ankara	C. Bşk. Seç. Üye	Edirne
i. Yetiş	Y. Köker	R. Üner	M. N. Ergeneli
	Toplantıda bulunamadı.	Toplantıda bulunamadı.	Toplantıda bulunamadı.
Kocaeli	Kütahya	Ordu	Tabii Üye
L. Tokoğlu	i. E. Erdirinç	B. S. Baykal	K. Karavelioğlu
		Toplantıda bulunamadı.	
	Trabzon	Urfa	
	A. Ş. Ağanoğlu	i. E. Karakapıcı	

MİLLET MECLİSİNİN
KABUL ETTİĞİ METİN

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici üç madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa, aşağıda yazılı üç geçici madde eklenmiştir:

MALİ VE İKTİSADİ İŞLER
KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici üç madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYO-
NUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa bir ek madde ile bir fıkra ve üç geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıda yazılı ek madde eklenmiştir.

Ek madde — İştirakçilerin, emeklilik keseneğine esas olan derece ve kademelerinin mevzuata uygunluğu Sandıkça incelenir, eksik gönderilen kesenek ve karşılık farkları kurumlarından tahsil, fazla gönderilen kesenek ve karşılıklar kurumlarına iade edilir. Sandıkça mevzuata uygun olarak tespit olunacak derece ve kademe üstündeki derece ve kademe aylığı üzerinden emeklilik keseneği kesilmiş olması, iştirakçilere emeklilik bakımından bir hak sağlamaz.

MADDE 2. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 2 . 3 . 1970 gün ve 1239 sayılı Kanunla eklenen ek 2 nci maddeye aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir:

74 ncü maddenin 2 ve 3 ncü fıkralarında yazılı durumlarda olup da süresinde müracaat edemediklerinden aylık bağlanamamış olanlar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 3. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıda yazılı üç geçici madde eklenmiştir:

Millet Meclisinin kabul ettiği
metin

GEÇİCİ MADDE 1. — Emekliliğe tabi görevlerde veya Sosyal Sigortalarla ilgili işlerde bulunmadan belediye başkanlığına; il genel meclis ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerden; istekleri üzerine, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin (n) bendi gereğince sandıkla ilgilendirilmiş olanların bu görevlerde geçen ve borçlandırılarak emeklilikte sayılan sürelerinin, 1.12.1970 tarihine kadar olan kısmı 3 yılda bir terfi esasına, bu tarihten sonra geçen kısmı da, 657 sayılı Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik 68 nci maddesi hükümlerine göre, emeklilik keseneğine esas derece yükselmesinde ve kademe ilerlemesinde dikkate alınır.

Yukardaki fıkra hükmü, illerin daimî komisyonu üyeliğinde, belediye başkanlığında bulunmuş olup da, halen T. B. M. M. üyesi olanlarla emeklilikle ilgili görevlerde çalışanlar hakkında da uygulanır.

Ancak, 13 . 6 . 1968 gün ve 1046 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 5434 sayılı Kanunun «Sandıktan faydalanacaklar hakkındaki» 12 nci maddesine 1 . 3 . 1971 gün ve 1377 sayılı Kanunla eklenen (n) bendinde belirtilen 6 aylık süre içinde müracaat edememiş olan illerin daimî komisyonu üyeleri ile, belediye başkanları için bu kanunun yayımı tarihinden itibaren yeneden bir yıllık müracaat süresi daha tanınmıştır.

Mali ve İktisadî İşler Komisyonunun kabul ettiği metin

GEÇİCİ MADDE 1. — Emekliliğe tabi görevlerde veya sosyal sigortalarla ilgili işlerde bulunmadan illerin daimî komisyonu üyeliğine, belediye başkanlığına seçilenlerden; istekleri üzerine, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin (n) bendi gereğince sandıkla ilgilendirilmiş olanların bu görevlerde geçen ve borçlandırılarak emeklilikte sayılan sürelerinin 1 . 12 . 1970 tarihine kadar olan kısmı 3 yılda bir terfi esasına, bu tarihten sonra geçen kısmı da, 657 sayılı Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik 68 nci maddesi hükümlerine göre, emeklilik keseneğine esas derece yükselmesinde ve kademe ilerlemesinde dikkate alınır.

Yukardaki fıkra hükmü, illerin daimî komisyonu üyeliğinde, belediye başkanlığında bulunmuş olup da, halen T. B. M. M. üyesi olanlarla emeklilikle ilgili görevlerde çalışanlar hakkında da uygulanır.

Ancak, 13 . 6 . 1968 gün ve 1046 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği metin

GEÇİCİ MADDE 1. — Emekliliğe tabi görevlerde veya Sosyal Sigortalarla ilgili işlerde bulunmadan illerin daimî komisyonu üyeliğine, belediye başkanlığına seçilenlerden; istekleri üzerine, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin (n) bendi gereğince Sandıkla ilgilendirilmiş olanların bu görevlerde geçen ve borçlandırılarak emeklilikte sayılan sürelerinin, 1 . 12 . 1970 tarihine kadar olan kısmı 3 yılda bir terfi esasına, bu tarihten sonra geçen kısmı da, 657 sayılı Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik 68 nci maddesi hükümlerine göre, emeklilik keseneğine esas derece yükselmesinde ve kademe ilerlemesinde dikkate alınır.

Yukardaki fıkra hükmü, illerin daimî komisyonu üyeliğinde, belediye başkanlığında bulunmuş olup da, halen T. B. M. M. üyesi olanlarla emeklilikle ilgili görevlerde çalışanlar hakkında da uygulanır.

Ancak, 13 . 6 . 1968 gün ve 1046 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği
metin

GEÇİCİ MADDE 3. — Halen iştirakçi olanlara, fiilen serbest avukatlıkta, emekliliğe veya sosyal sigortalara tabi olmadan, geçen sürelerini borçlanmak için, bu kanunun yayınlandığı tarihten itibaren altı aylık müracaat süresi tanınmıştır.

Bunların borçlarının hesabında: 7 . 4 . 1969 tarihli ve 1136 sayılı Kanunun 26.2.1970 tarihli ve 1238 sayılı Kanunla değişik geçici 3 ncü ve 4 ncü maddeleri hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Mali ve İktisadî İşler Komisyonunun kabul ettiği metin

GEÇİCİ MADDE 3. — İştirakçilerden 1136 ve 1238 sayılı kanunlar uyarınca serbest avukatlıkta geçen hizmet sürelerini borçlanmak suretiyle fiilî hizmetlerine eklenmesi için zamanında müracaat edememiş olanlara, bu kanunun yayınlandığı tarihten itibaren yeniden altı aylık müracaat süresi tanınmıştır.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği metin

GEÇİCİ MADDE 3. — İştirakçilerden, 1136 ve 1238 sayılı kanunlar uyarınca serbest avukatlıkta geçen hizmet sürelerini borçlanmak suretiyle fiilî hizmetlerine eklenmesi için zamanında müracaat edememiş olanlarla, 5.3.1970 gün ve 1243 sayılı Kanunun geçici 1 ve geçici 2 ncü ve 8 . 7 . 1971 gün ve 1425 sayılı Kanunun geçici 18 ncü maddelerine göre süresinde müracaat edememiş bulunanlara, bu kanunun yayınlandığı tarihten itibaren yeniden altı aylık müracaat süresi tanınmıştır.

MADDE 4. — Bu kanunun birinci maddesi hükmü 1.3.1970 tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

